UZLUKSIZ TA’LIM JARAYONIDA SHAXSNING MA’NAVIY KAMOLOTIGA OID FAZILATLARNI SHAKLLANTIRISH

Mamasharifova S.Y.,
GDPI magistranti
Email: sevinchmamasharifova09@gmail.com

Annotatsiya: mazkur tezisda uzluksiz ta’lim jarayonida shaxsning ma’naviy kamolotiga oid fazilatlarni shakllantirish masalalari yoritilgan. Unda insonning axloqiy-ruhiy yetukligi, ma’naviy qadriyatlarga bo‘lgan munosabati hamda bu jarayonda ta’lim muassasalarining tutgan o‘rni tahlil qilingan. Shuningdek, uzluksiz ta’lim tizimi orqali yosh avlodda vatanparvarlik, halollik, ijtimoiy faollik kabi fazilatlarni shakllantirishning samarali usullari bayon etilgan.

Kalit so‘zlar: uzluksiz ta’lim, shaxs tarbiyasi, ma’naviy kamolot, axloqiy fazilatlar, qadriyatlar, pedagogik yondashuv, vatanparvarlik, halollik, ijtimoiy faollik.

Аннотация: в тезисах рассматриваются вопросы формирования духовно-нравственных качеств личности в процессе непрерывного образования. Проанализированы морально-психологическая зрелость человека, его отношение к духовным ценностям, а также роль образовательных учреждений в этом процессе. Кроме того, представлены

эффективные методы воспитания таких качеств, как патриотизм, честность и социальная активность у молодёжи через систему непрерывного образования. В статье подчёркивается важность принципов преемственности и поэтапности в воспитании личности на основе современных педагогических подходов.

Ключевые слова: непрерывное образование, воспитание личности, духовное развитие, нравственные качества, ценности, педагогический подход, патриотизм, честность, социальная активность.

Annotation: this article explores the issues related to the formation of moral and spiritual qualities of the individual in the process of continuous education. It analyzes a person's moral and psychological maturity, attitude towards spiritual values, and the role of educational institutions in this process. The article also presents effective methods for developing qualities such as patriotism, honesty, and social activity among the younger generation through the continuous education system. It highlights the significance of continuity and gradualism principles in personality development based on modern pedagogical approaches.

Key words: continuous education, personality development, spiritual maturity, moral qualities, values, pedagogical approach, patriotism, honesty, social activity.

Bilamizki, zamonaviy jamiyatda uzluksiz ta’lim tizimi shaxsning har tomonlama rivojlanishini ta’minlashda muhim omil sifatida e’tirof etiladi. Ayniqsa, insonning ma’naviy kamoloti va axloqiy fazilatlarini shakllantirishda ta’lim-tarbiyaning tutgan o‘rni beqiyosdir. Bugungi globallashuv davrida yosh avlodni barkamol inson etib tarbiyalash, ularning qalbida milliy va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat, vatanparvarlik, halollik, ijtimoiy faollik kabi sifatlarni shakllantirish dolzarb masalaga aylangan.

Ta’lim jarayonida pedagogik yondashuvlarning to‘g‘ri tanlanishi va izchil amalga oshirilishi orqali shaxsning axloqiy va ma’naviy tarbiyasi samarali yo‘lga qo‘yiladi. Ushbu maqolada uzluksiz ta’lim tizimi doirasida shaxs tarbiyasiga oid muhim jihatlar, ayniqsa ma’naviy-axloqiy fazilatlarni shakllantirishning mazmun-mohiyati hamda amaliy ahamiyati yoritiladi.

Uzluksiz ta’lim – bu inson hayoti davomida doimiy ravishda bilim, ko‘nikma va malakalarni egallab borish jarayonidir. Bu jarayon faqat bilim berish bilan cheklanib qolmay, balki shaxsning ma’naviy-axloqiy jihatdan shakllanishiga ham xizmat qiladi. Shaxs tarbiyasi, ayniqsa uning ma’naviy kamoloti, jamiyatning ijtimoiy-madaniy taraqqiyoti uchun asosiy omillardan biridir. Ma’naviy kamolot insonning ichki dunyosining boyligi, axloqiy pokligi va jamiyatda tutgan o‘rni bilan belgilanadi. Ta’lim jarayonida axloqiy fazilatlar – halollik, adolat, mehnatsevarlik, vatanparvarlik kabi sifatlarni shakllantirish orqali sog‘lom jamiyat poydevori yaratiladi. Bunda pedagogik yondashuvlar, zamonaviy o‘quv metodlari va tarbiya uslublari muhim ahamiyat kasb etadi.

Milliy va umuminsoniy qadriyatlarga asoslangan ta’lim shaxsda o‘zligiga sodiqlik, madaniyatlararo bag‘rikenglik va ijtimoiy faollikni shakllantirishga xizmat qiladi. Uzluksiz ta’lim tizimida tarbiya berish jarayonining har bir bosqichi – maktabgacha, umumiy o‘rta, kasb-hunar, oliy va oliy o‘quvdan keyingi ta’lim – shaxsning ma’naviy kamoloti uchun izchil va uyg‘un tarzda tashkil etilishi zarur. Shuningdek, pedagogning shaxsiy namunasi, ta’lim muassasasidagi muhit va oila bilan hamkorlik shaxs tarbiyasida muhim o‘rin tutadi. Halollik va vatanparvarlik kabi fazilatlar nafaqat darsliklar, balki hayotiy misollar, ijtimoiy faoliyatlar orqali

o‘rgatilgandagina samara beradi. Shu bois, uzluksiz ta’lim jarayonida yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirish, ularni jamiyatdagi islohotlarda faol ishtirok etishga undash ham muhim vazifalardan biridir.

Pedagogik yondashuvlarning individual va integrativ shakllari orqali har bir o‘quvchining shaxsiy ehtiyoj va qiziqishlarini hisobga olgan holda, ularni mustaqil fikrlovchi, ijtimoiy mas’uliyatli, ma’naviy boy inson etib tarbiyalash mumkin. Bunda dars jarayonidagi muloqot, muammoli vaziyatlar, amaliy topshiriqlar va loyiha ishlari yoshlarning hayotiy qadriyatlarni anglashiga yordam beradi. Vatanparvarlik ruhida tarbiya berish esa, avvalo, ona yurti tarixini, madaniyatini, buyuk ajdodlarini tanish, ularning ibratli hayoti asosida o‘quvchilarda faxr va mas’uliyat tuyg‘usini shakllantirish orqali amalga oshiriladi.

Xulosa qilib aytish joizki, uzluksiz ta’lim jarayoni shaxsning har tomonlama kamol topishida, ayniqsa uning ma’naviy-axloqiy fazilatlarini shakllantirishda muhim o‘rin tutadi. Shaxs tarbiyasi nafaqat bilim berish, balki uni halollik, vatanparvarlik, adolatparvarlik kabi fazilatlar bilan boyitishga qaratilgan bo‘lishi lozim. Pedagogik yondashuvlarning to‘g‘ri qo‘llanilishi, qadriyatlarga asoslangan ta’lim mazmunining izchil olib borilishi orqali yosh avlodda ijtimoiy faollik, mustahkam hayotiy pozitsiya, jamiyatda o‘z o‘rnini topish istagi shakllanadi.

Shunday ekan, bugungi kunda uzluksiz ta’lim tizimida ma’naviy tarbiya masalasiga alohida e’tibor qaratish, bu boradagi ishlarni yanada takomillashtirish va tizimlashtirish dolzarb vazifa bo‘lib qolmoqda. Bu esa, o‘z navbatida, jamiyatning barqaror va farovon taraqqiyotiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida” Qonuni. – T.: Adolat, 2020.
2. O‘zbekiston Respublikasining “Uzluksiz ta’lim konsepsiyasi” (2019 yil).
3. Yo‘ldoshev Q. Ma’naviyat asoslari. – T.: O‘zbekiston, 2002.
4. To‘xtasinov Sh. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – T.: Fan va texnologiya, 2019.
5. Qodirova N. Shaxs tarbiyasi va ma’naviy kamolot asoslari. – T.: Ilm Ziyo, 2021.